

ALBERT GÁBOR: ALBÉRLETI SZOBÁK

A kötet mind a tíz novellája vallo-más. Ha áttételesen is, az író saját életéről, személyes élményvilágáról vall. Nem is lép túl egy bizonyos körön, saját társadalmi körén, nemcsak a nevek — Lárki — térnek vissza írásaiban, de az alakok, jellemek is, kiket jól ismer az író. A fiatal értelmiség egy rétegét szólaltatja meg, azokat, akiknek gyermekkoruk még a múlté, emberré azonban már az új társadalom neveli őket; egyetemisták vagy nemrég munkába álltak — de ez talán már nem is lényeges. A lényeg — az író számára — valahol az emberben mélyebben rejlik, a történelem, a társadalmi körülmények, maguk az egyéni sorsok is csak asszisztálnak hozzá. Albert Gábor a lélek rezdüléseit lesi, azt, ami a történetek mögött húzódik meg, azt, ami kimondhatatlan. S ez hajtja egyszerre fanyar humorú és tragikus szemléletét valami lágyság, a *Sárkány és oktaéder* főhőse, Lőrincz természeti „miszticizmusának” rokonszenvvel való ábrázolása felé.

S ez egyúttal jelzi azt is, hogy Albert Gábor novellái nem állnak elég biztosan a talpukon. A környezet nem válik valósággá — pedig az író nem akar elvonatkoztatni a történelmi-társadalmi realitástól —, az ötvenes években játszódó elbeszéléseiben sokszor csak egy-egy epizód, díszlet, kellék emlékeztet a kora, az egyetemista írásoknak nemegyszer

épp egyetemista ízük nincs. Le kell ezt írunk annál inkább is, mert Albert Gábor kitűnően tud atmoszférát teremteni, kitűnő első mondatai és első bekezdései vannak, később jön csak a baj: nem is kimondottan szerkezeti vagy stilisztikai baj. Kitűnően gördülő írásai vannak, csak a levegő forrósága hűl le vagy ingadozik, mint a kötet utolsó írásában, a *Műkedvelők* című finom szatírjában, ahol a Godot-analógia — érzésem szerint — kicsit túl van írva. S ez általában érvényes: kevesebbet várnánk s több jelzésszerűséget.

Vagy egy kivétel, *A tűzoltó*. Egy tiszta, zárt, realitásában pontosan valóságos és lélektanilag is mélyre nyúló írás, mely végig feszült, hiteles, igazi atmoszférája van. Szinte kitapintható, ahogy az író hőségben az iszonyat növekedését fölépíti, kitűnően rajzolva meg az ébredő szerelemben az ellenpólust, majd a saját szellemi ürességét tanúsító társaság semmibe zuhanását, a tűzoltó menekülését, egyszerre nyújtva hiteles történelmi-társadalmi hátteret is.

Albert Gábor valamennyi novellája ígéret; némelyik több is ennél. Kevés cselekményre, belső történésekre, sokszor tudományos jellegű leírásokra épülő elbeszélései egy külön hangot jelentenek legfrissebb prózairodalmunkban. (*Szép-irodalmi Könyvkiadó 1967.*)

PÁLYI ANDRÁS

Süle István rajza